

Passend Onderwijs en de Vrijheid van Onderwijs

In de informatie en discussie over Passend Onderwijs wordt nauwelijks aandacht besteed aan de vraag hoe de Vrijheid van Onderwijs - zoals vastgelegd in artikel 23 van de Grondwet - gewaarborgd wordt in het Passend Onderwijs.

Scholen moeten samenwerkingsverbanden gaan vormen met hun geografische locatie als uitgangspunt, met voorbijgaan aan hun levensbeschouwelijke achtergrond. Elke leerling die wordt aangemeld moet op één van de scholen van het samenwerkingsverband passend onderwijs krijgen aangeboden, dat vloeit voort uit de zorgplicht. Een school kan zich toeleggen op leerlingen met een specifieke zorgbehoefte door het kiezen van een zorgprofiel. Zo kan het gebeuren dat een kind met taalproblemen van gereformeerde ouders wordt doorverwezen naar een islamitische school binnen het samenwerkingsverband, omdat die al veel ervaring heeft in het onderwijs aan leerlingen met een taalachterstand. Ouders hebben nu nog het laatste woord in de schoolkeuze voor hun kinderen; binnen het Passend Onderwijs hebben ouders wel inspraak, maar is het laatste woord hierover aan het samenwerkingsverband. Het valt te verwachten dat ouders zich niet zullen neerleggen bij een doorverwijzing van hun kind naar een school met een andere denominatie, en dit bij de rechter zullen aanvechten met een beroep op artikel 23 van de Grondwet. Hierbij zal niet zo zeer de doorverwijzing naar een neutrale school een probleem zijn – dat is nu al vaak het geval bij een doorverwijzing naar het speciaal onderwijs – maar de doorverwijzing naar een school met een andere (orthodox-)religieuze achtergrond dan die van de ouders.

In het wetsvoorstel wordt deze kwestie slechts aangeroerd in verband met de positie van het reformatorische onderwijs:

'In het voortgezet onderwijs bestaat op dit moment één landelijk reformatorisch samenwerkingsverband. Dit samenwerkingsverband is samen met de scholen van reformatorische samenwerkingsverbanden in het primair onderwijs een landelijk experiment passend onderwijs gestart. Nagegaan zal worden of voor de continuering van dit landelijke reformatorische samenwerkingsverband passend onderwijs een wettelijke basis kan worden gelegd.'

Op grond van het gelijkheidsbeginsel is het echter ondenkbaar dat voor het reformatorisch onderwijs een uitzondering wordt gemaakt, waar geen aanspraak op kan worden gemaakt door het neutrale, katholieke, protestants-christelijke, islamitische, joodse, hindoeïstische, Dalton, Jenaplan of Montessori-onderwijs. Het rigoureuus doorvoeren van artikel 23 in het Passend Onderwijs zou resulteren in de vorming van samenwerkingsverbanden naar denominatie in plaats van naar geografische locatie. Maar dat is praktisch niet uitvoerbaar.

De invoering van Passend Onderwijs is daarom niet mogelijk zonder een heroverweging van de Vrijheid van Onderwijs zoals vastgelegd in artikel 23 van de Grondwet.

Pieter Markus